

GP3MP_LAZU Lektorské aktivity a zprostředkování umění

Jitka Burdová

podzim 2012

vyučující: Mgr. Bc. Alice Stuchlíková, Ph.D.

Kapitola 1: Tvorba přednášky a prezentace. Metodika přípravy vlastního lektorského programu (Radek Horáček)

Radek Horáček

(*1959)

V současné době vedoucí katedry výtvarné výchovy na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, v letech 2002-2006 ředitel brněnského Domu umění. Organizátor Týdne výtvarné kultury. Zabývá se otázkami současného umění a zprostředkování umění veřejnosti.

Publikace: *Galerijní animace a zprostředkování umění*

Veřejný diskurs výtvarného umění (Radek Horáček, Pavel Křepela)

Slovem, akcí, obrazem - příspěvek k interdisciplinaritě tvůrčího procesu

(Radek Horáček, Zbyněk Fišer, Vladimír Havlík)

Tvorba přednášky a prezentace. Metodika přípravy vlastního lektorského programu

Kapitola Tvorba přednášky a prezentace, Metodika přípravy vlastního lektorského programu je návodem (kterého se můžeme, ale také nemusíme držet), jak postupovat při tvorbě přednášky nebo lektorského programu, na co se zaměřit a kterých chyb se vyvarovat. Text obsahuje mnoho příkladů z galerií a muzeí. Za každým oddílem najdeme otázky, které bychom si měli při přípravě přednášky položit a také úkoly, na kterých si můžeme právě přečtené informace vyzkoušet.

Ve čtyřech oddílech se autor zabývá podobami přednášky, lektorskými materiály, různými typy lektorských programů a otázkou zprostředkování umění jako oboru na vysoké škole.

Jednou z nejdůležitějších dovedností, kterou by měl přednášející/lektor ovládat, **je** podle pana Horáčka **schopnost předat informace a navázat dialog** s účastníky. Informace musí být vždy srozumitelné a forma i obsah přizpůsobené cílové skupině.

Základem při tvorbě přednášky je položení si tří základních otázek:

1. **Jaké téma (a jak dlouho) přednášíme?**
2. **Kdo jsou naši posluchači?**
3. **Jaká je pozice, povaha a záměr toho, kdo přednáší?**

Mluvené a psané slovo – textové podklady

Je běžné přednášku doplnit elektronickou prezentací promítanou dataprojektorem. V tomto případě je vhodné poskytnout posluchačům tištěné podklady, do kterých si v průběhu přednášky mohou přepisovat doplňující údaje.

Pro získání pozornosti a správnou motivaci je velmi důležitý **osobní kontakt s posluchači**. To platí zvláště v úvodu přednášky.

Je chybou začínat elektronickou prezentaci slovy „Dobrý den“ a končit „Děkuji vám za pozornost“ – tato slova by měl pronášet sám přednášející.

Pro elektronickou prezentaci platí heslo „**méně je více**“.

„Je velmi skličující, když auditorium společně čte očima upjatýma na světelný obraz promítaný text a kdesi ve stínu pod projekční plochou přednášející tentýž text čte hlasitě souběžně s posluchači.“ (Horáček, 2008, s. 12)

Přednášející by měl dát posluchačům čas, aby o právě viděném a slyšeném mohli přemýšlet, zvláště pokud se text a mluvené slovo liší.

Otázky

Otázky mohou posluchači pokládat **průběžně během přednášky** – je to náročné na soustředěnost přednášejícího, ale přínosnější pro posluchače. Prostor pro otázky může být zařazen také **na konci každého oddílu**. Nejproblematictější je zařazení otázek **na konec přednášky**.

Obsahové a metodické požadavky na tvorbu přednášky a prezentace – v této kapitole jsou heslovitě popsány požadavky na tvorbu přednášky. Mezi základní požadavky patří: **téma, rozsah, úloha, struktura a forma, cílová skupina.**

Při tvorbě přednášky si musíme dávat pozor na odbornost a srozumitelnost, názornost, stupňovitost a rytmus, komunikační prvky, atraktivitu, prostor pro průběžné reakce a otázky, diskusní část a shrnující část.

Důležitá je také osoba přednášejícího, gesta a místo, kde se nachází.

Při tvorbě přednášky by jsme se měli vyhnout negativním prvkům. Podle Radka Horáčka to jsou např.: parazitní slova a obraty, používání nespisovné češtiny, „pouhé čtení“, ...

Pozor si musíme dávat na časový rozsah, technologie, přiměřenost v užití pomůcek,...

Je vhodné zamyslet se i nad vizuální stránkou lektorských materiálů, nad kompozicí, umístěním textů a obrázků,...

Pro přednášejícího je důležitá zpětná vazba – na konci přednášky/po skončení výukového cyklu by měl být vyhrazen prostor pro reakce posluchačů.

Metodika přípravy vlastního lektorského programu – touto otázkou se autor detailně zabýval v publikaci Galerijní animace a zprostředkování umění, podle níž je zpracován text v této podkapitole.

„Označením lektorské programy si v českém prostředí vypomáháme, abychom co nejpřesněji zachytili, že převážně v muzejním a galerijním prostředí se setkáváme s osobitým typem programů, které se svou povahou částečně blíží běžnému vzdělávání, částečně jsou však součástí pedagogiky volného času, ale zčásti jsou vlastně osobitou formou dějepisu a teorie umění. Obecně můžeme definovat tyto aktivity jako zprostředkování umění, které je vždy formou komunikace, kdy lektor či animátor napomáhá zintenzivnění kontaktu návštěvníků s vystavenými exponáty.“ (Horáček, 2008, s. 16)

Typy lektorských programů:

Teoretické programy: přednášky, prohlídky s průvodcem, besedy o umění, diskusní setkání, symposia a konference

Prohlídky s průvodcem – výklad průvodce musí být správný, mít přiměřený obsah podle cílové skupiny a být srozumitelný a přitažlivý, výklad by měl být i emotivní. Autor tu používá pojem cicerone- označení průvodců výstavami (původně tak byli nazýváni průvodci zaalpských šlechticů na studijních cestách po italských památkách, tento pojem znovu použil ředitel Domu umění v Mnichově).

Besedy o umění – teoretický výklad kombinovaný s diskuzí, zaměřený na jedno dílo nebo umělce.

Při teoretických programech, stejně jako u jiných typů, je důležité, pro jakou cílovou skupinu je program určen.

Praktické programy: kurzy, ateliéry, tvůrčí dílny, letní ateliéry, umělec jako lektor, průběžně vzdělávací kurzy

Smišené programy: animace, soutěže

Při **animacích** se účastníci skrze vlastní tvůrčí činnost seznamují s dílem, poznávají souvislosti, získávají informace.

Zvláštní programy: den otevřených dveří, muzejní noc, exkurze v plenéru, návštěvy ateliérů, konference a symposia, tisková konference, mezioborové programy, komerční akce, výjimečné projekty

Poslední podkapitola je věnována **zprostředkování umění jako oboru na vysoké škole** a odkazu Igora Zhoře.

Literatura uvedená v kapitole Tvorba přednášky a prezentace. Metodika přípravy vlastního lektorského programu:

BABYRÁDOVÁ, H.: Výtvarná dílna. Brno 2005.

BRABCOVÁ, A.: Brána muzea otevřená. Praha 2003.

DE FLEUR, M. L., BALLOVÁ-ROKEACHOVÁ, S. J.: Teorie masové komunikace. Praha 1996.

ECO, U.: Jak napsat diplomovou práci. Olomouc 1997.

FIŠER, Z.: Tvůrčí psaní. Brno 2001.

HORÁČEK, R.: Galerijní animace a zprostředkování umění. Brno 1998.

HORÁČEK, R., ZÁLEŠÁK, J. (eds.): Aktuální otázky zprostředkování umění. Brno 2007.

SLAVÍK, J.: Od výrazu k dialogu ve výchově. Artefiletika. Praha 1997.

Literatura

FRIEDLOVÁ, Martina, ed. Lektor mediace umění. 1. vyd. Olomouc: Univerzita

Palackého v Olomouci, 2008. 118 s. Edice Umění: prostor pro život a hru. ISBN 978-

80-244-2001-1.